

Kritik mot Psykiatriska kliniken i Kalmar, Landstinget i Kalmar län, för att den på begäran av polisen lämnat ut en patientjournal avseende en person som var målsägande i en förundersökning om hemfridsbrott, egenmäktigt förfarande och ofredande

Bakgrund

Under en förundersökning om hemfridsbrott, egenmäktigt förfarande och ofredande tog Polismyndigheten i Kalmar län kontakt med Psykiatriska kliniken i Kalmar och begärde att få "ett utdrag" ur målsägandens, AA, patientjournal. Kliniken lämnade ut de begärda handlingarna.

Anmälan

I en anmälan till JO klagade AA på att Psykiatriska kliniken i Kalmar hade lämnat ut hennes patientjournal till polisen.

AA framförde även klagomål mot att en utredningsman vid Polismyndigheten i Kalmar län hade begärt ut journalen från kliniken. Anmälan i denna del har handlagts som ett särskilt ärende (JO:s dnr 433-2010). Ärendet avslutades genom beslut den 8 september 2010.

Utredning m.m.

Inledningsvis inhämtades handlingar från Polismyndigheten i Kalmar län.

Landstingsstyrelsen, Landstinget i Kalmar län, anmodades därefter att inkomma med utredning och yttrande över vad som hade framförts i AA:s anmälan till JO såvitt avsåg landstinget.

AA kompletterade sin anmälan. Av kompletteringen framgick bl.a. att hon hade gjort en polisanmälan mot psykiatriska kliniken för brott mot tystnadsplikt.

Föredraganden inhämtade per telefon upplysningar från chefsåklagaren BB, Åklagarmyndigheten, åklagarkammaren i Kalmar.

Landstingsstyrelsen upplystes om att styrelsen tills vidare inte skulle inkomma med remissvar, utan avvakta besked från JO angående ärendets fortsatta handläggning.

Efter att BB hade fattat beslut om att lägga ned förundersökningen rörande brott mot tystnadsplikt anmodades landstingsstyrelsen på nytt att inkomma med utredning och yttrande i enlighet med tidigare remiss.

I sitt remissvar anförde landstingsstyrelsen bl.a. följande (åberopade bilagor har utelämnats).

Till Vuxenpsykiatri Söder inkom 2009-12-03 via fax en begäran från polismyndigheten i Kalmar län om utdrag ur sjukhusjournal ang. klaganden. Sekreteraren vid kliniken, CC, hade kort dessförinnan kontaktats via telefon av polisen, som meddelade att klaganden var målsägande i ett ärende och att utredning pågick. Enligt sekreteraren visste polisen att klaganden varit i kontakt med psykiatri. Polisen begärde att få utdrag ur patientjournalen avseende klaganden. Sekreteraren uppfattade situationen som akut och att utlämnande av handlingarna därför brådskade. Hon begärde en skriftlig begäran från polisen, som omgående faxade en sådan. Skrivelsen från polisen bifogas. Samma dag översändes journalanteckningarna via fax till polismyndigheten.

Psykiatrikliniken dokumentation visar att tjänstgörande chefsöverläkare DD beslutade att journalanteckningarna skulle skrivas ut. Anteckningen avseende utskriftsbeslut 2009-12-03 bifogas. Beslutet framgår också av en journalanteckning 2010-01-26 som gjordes av överläkare EE med anledning av att modern till klaganden hade ringt angående sin dotter: *"Tydligt har i början på dec 2009 faxats journalkopior till Närpolis.... Mamman uppger att....var att betrakta som brottsoffer och menar att detta går utöver lagen. Har därför JO-anmält personal på kliniken som gjort detta. När jag går in och tittar närmare visar det sig att DD har godkänt detta förfarande. Får tas upp med chöl och verksamhetschef."*

DD uppger att hon inte kan erinra sig ärendet. Landstingets utredning visar att dokumentationen från tiden för utlämnandet är knapphändig då endast beslutet att skriva ut journalen har antecknats. Utifrån tillgänglig dokumentation och lämnade uppgifter har det inte gått att med säkerhet klara ut vem som prövade polisens begäran. Utredningen visar vidare att kliniken ofta får begäran om utlämnande av journalkopior, att det är vedertaget att beslutsrätten gällande utlämnande av allmänna handlingar är delegerad från verksamhetschefen till chefsöverläkaren, att chefsöverläkaren ofta låter överläkaren göra prövningen och fatta beslut samt att kliniken vanliga rutiner för brådskande försändelser till myndigheter har varit att använda fax. Mottagaren ombeds alltid att bekräfta mottagandet.

Landstinget konstaterar att handläggningen av ärendet har brustit i flera avseenden. För det första är dokumentationen bristfällig då det inte tydligt framgår vem som gjort prövningen av begäran om utlämnande. Vidare strider beslutet mot reglerna om vad som får utlämnas till polismyndighet. I det aktuella fallet gällde polisärendet hemfridsbrott. Enligt gällande lagstiftning får uppgifter lämnas till polisen endast om misstanken angår begånget brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år. Hemfridsbrott faller inte under denna kategori. Handlingarna i ärendet skulle sålunda inte ha lämnats ut. Slutligen kan sättet för utlämnande kritiserars då handlingarna sändes till polismyndigheten via fax vilket inte överensstämmer med landstingets regler för säker faxhantering.

Landstinget anser att det är beklagligt och oacceptabelt att handlingarna lämnades ut till polismyndigheten och att detta dessutom gjordes via fax på ett osäkert sätt. Att ärendet nu blivit föremål för JO:s granskning har aktualiserat en översyn av de rutiner för prövning och utlämnande som tillämpas vid den aktuella kliniken. Angeläget är att för berörda verksamheter understryka betydelsen av och öka kompetensen om regelverket beträffande utlämnande av allmänna handlingar och om offentlighet och sekretess. Landstinget kommer även fortsättningsvis att kontinuerligt informera och utbilda landstingets personal om tillämpningen av aktuellt regelverk.

AA bereddes tillfälle att kommentera remissvaret.

Bedömning

AA var målsägande i en förundersökning om hemfridsbrott, egenmäktigt förfarande och ofredande. Under förundersökningen skickade en utredningsman vid Polismyndigheten i Kalmar län en skrivelse till Psykiatriska kliniken i Kalmar. I skrivelsen anfördes bl.a. följande.

Efter tel. samtal.

Översänder härmed en begäran om utdrag ur sjukhusjournal ang. [AA]

[- - -]

Orsak:

[AA] är Må i ärende där hon anmäler sina grannar.

Efter ett antal samtal från [AA] till polismyndigheten så kan antas att [AA:s] psykiska hälsa inte är i ordning och att hon därmed tar polismyndigheten till hjälp för sina egna intressen, som kanske inte helt överensstämmer med verkligheten.

För att, i den mån det går, kunna skapa sig en uppfattning om [AA], och därmed kunna göra ett kvalitativt arbete söker jag biträde med utdrag ur ovan nämnd journal.

Kliniken lämnade ut de begärda handlingarna till polisen.

Inom hälso- och sjukvården råder en stark sekretess. Enligt 25 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, gäller sekretess inom hälso- och sjukvården för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

De journalhandlingar som den psykiatriska kliniken lämnade ut till polisen innehåller uppgifter som omfattas av den s.k. hälso- och sjukvårdssekretessen. En uppgift för vilken sekretess gäller enligt OSL får inte röjas för enskilda eller för andra myndigheter, om inte annat anges i OSL eller förordning som OSL hänvisar till (8 kap. 1 § OSL).

Av 10 kap. 23 § 1 OSL framgår att en uppgift som angår misstanke om brott och som är sekretessbelagd enligt 25 kap. 1 § samma lag får lämnas till polismyndighet om misstanken angår brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år.

Det kan, enligt min mening, diskuteras om AA:s, målsägandens, patientjournal över huvud taget kunde anses innehålla uppgifter ”som angår misstanke om brott”. Jag finner dock inte skäl att ta ställning i den frågan eftersom en tillämpning av bestämmelsen i 10 kap. 23 § 1 OSL under alla förhållanden var utesluten på grund av att det lindrigaste föreskrivna straffet för såväl hemfridsbrott som egenmäktigt förfarande och ofredande är böter. Brotten var alltså inte av sådan beskaffenhet att ett utlämnande kunde ske med stöd av den nämnda bestämmelsen. Inte heller var någon annan sekretessbrytande bestämmelse tillämplig.

Det kan således konstateras att den psykiatriska kliniken lämnade ut sekretessbelagda uppgifter rörande AA till polisen. Detta är givetvis allvarligt. Att utlämnandet skedde efter en begäran från polisen ändrar inte den bedömningen.

Vad som i övrigt har kommit fram föranleder inte något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas med den kritik som uttalats ovan.